

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Скопје, 31 август 2023 година

Соопштение за печат

Позначајни движења кај останатите финансиски институции¹ (ОФИ): втор квартал на 2023 година

- **Вкупните средства на останатите финансиски институции (ОФИ), во вториот квартал на 2023 година изнесуваат 196.853 милиони денари** и се зголемени за 8.967 милиони денари, на квартално ниво. Останатите финансиски институции учествуваат со 19,3% во средствата на финансиските институции². Од аспект на потсекторите, пензиските фондови имаат најголем удел во вкупните средства на ОФИ од 65,4%, а по нив следуваат осигурителните друштва со учество од 17,3%.
- **Во вториот квартал на годината, вкупните средства на останатите финансиски институции (ОФИ), остварија квартален раст од 4,8%,** главно под влијание на повисоките средства на пензиските фондови, при помал позитивен придонес и на останатите потсектори, со исклучок на друштвата за управување со пензиските и инвестициските фондови, коишто забележаа пад на средствата. Годишниот раст од 16,1% во најголем дел произлегува од зголемените средства на пензиските фондови, а позитивни движења се остварени и кај останатите потсектори.

Табела 1. Вкупни средства / обврски на ОФИ, по потсектори

	Кв.2 2022	Кв.1 2023	Кв.2 2023	Квартални промени		Годишни промени		Структура (Вкупно во ФИ)	Структура (Вкупно ОФИ)
				Кв.2 2023/Кв.1 2023		Кв.2 2023/Кв.2 2022			
	Состојби, во милиони денари			милиони денари	%	милиони денари	%	%	%
1. Финансиски институции (ОДИ и ОФИ)	931,033	987,076	1,019,709	32,633	3.3	88,677	9.5	100.0	
2. Останати депозитни институции (ОДИ)	761,415	799,190	822,856	23,666	3.0	61,441	8.1	80.7	
3. Останати финансиски институции (ОФИ)	169,618	187,886	196,853	8,967	4.8	27,235	16.1	19.3	100.0
3.1 Пензиски фондови	110,103	122,849	128,683	5,834	4.7	18,580	16.9	12.6	65.4
3.2 Осигурителни друштва	31,452	32,557	34,050	1,494	4.6	2,598	8.3	3.3	17.3
3.3 Инвестициски фондови	10,713	11,952	12,172	220	1.8	1,459	13.6	1.2	6.2
3.4 Финансиски друштва	7,784	9,483	10,082	599	6.3	2,297	29.5	1.0	5.1
3.5 Друштва даватели на финансиски лизинг	7,481	8,676	9,575	899	10.4	2,094	28.0	0.9	4.9
3.6 Друштва за управување со пензиски и инвестициски фондови	2,085	2,370	2,291	-79	-3.3	206	9.9	0.2	1.2

Извор: НБРСМ.

¹ Во останатите финансиски институции се вклучени: инвестициските фондови, пензиските фондови, осигурителните друштва, друштвата за управување со инвестициските фондови и друштвата за управување со пензиските фондови, финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг.

² За потребите на ова соопштение во категоријата финансиски институции (ФИ) се опфатени: останатите депозитни институции (ОДИ – банки и штедилници) и останатите финансиски институции (ОФИ).

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- **Најголем дел од средствата на ОФИ** се вложувања во должнички и сопственички хартии од вредност³ (учество од 51,2% и 24,9%, соодветно), **а на страната на обврските**, најголем дел се однесува на технички резерви на осигурување⁴ и капитални сметки (учество од 56,6% и 33,7%, соодветно)⁵.

Табела 2. Средства/обврски на ОФИ, по потсектори и по финансиски инструменти, втор квартал 2023 година

	Вкупно ОФИ		Пензиски фондови		Осигурителни друштва		Инвестициски фондови		Финансиски друштва		Лизинг друштва		Друштва за управување со пензиски и инвестициски	
	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)
Вкупни средства	196,853		128,683		34,050		12,172		10,082		9,575		2,291	
Валутни и депозити	17,927	9.1	6,959	5.4	6,847	20.1	2,597	21.3	618	6.1	360	3.8	545	23.8
Хартии од вредност различни од акции	100,697	51.2	81,918	63.7	14,101	41.4	3,377	27.7	0	-	0	-	1,301	56.8
Кредити	16,187	8.2	0	-	210	0.6	1	0.0	8,631	85.6	7,327	76.5	18	0.8
Акции и останат сопственички капитал	48,920	24.9	39,768	30.9	2,811	8.3	6,172	50.7	17	0.2	3	0.0	149	6.5
Технички резерви на осигурување	2,604	1.3	0	-	2,604	7.6	0	-	0	0.0	0	-	0	-
Финансиски деривати	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-
Останати средства	7,184	3.6	37	0.0	6,196	18.2	25	0.2	475	4.7	323	3.4	129	5.6
Нефинансиски средства	3,333	1.7	0	-	1,281	3.8	0	-	341	3.4	1,562	16.3	148	6.5
Вкупни обврски	196,853		128,683		34,050		12,172		10,082		9,575		2,291	
Кредити	11,859	6.0	0	-	21	0.1	0	-	4,159	41.2	7,618	79.6	61	2.7
Технички резерви на осигурување	111,445	56.6	90,252	70.1	21,192	62.2	0	-	0.0	-	0	-	0	-
Финансиски деривати	0	-	0	-	0	-	0	-	0.0	-	0	-	0	-
Останати обврски	7,220	3.7	57	0.0	3,557	10.4	100	0.8	2,353	23.3	990	10.3	162	7.1
Капитални сметки	66,329	33.7	38,373	29.8	9,279	27.3	12,072	99.2	3,570	35.4	967	10.1	2,068	90.2

Извор: НБРСМ.

- **Анализирано по инструменти, на страната на средствата**, кварталниот и годишниот раст во најголем дел се должи на повисоките вложувања во должнички и сопственички хартии од вредност, како и пласманите во кредити. **На страната на обврските**, растот на квартално и годишно ниво во најголем дел е одраз на порастот на техничките резерви на осигурување и капиталните сметки, а во помала мера и од обврските врз основа на кредити.

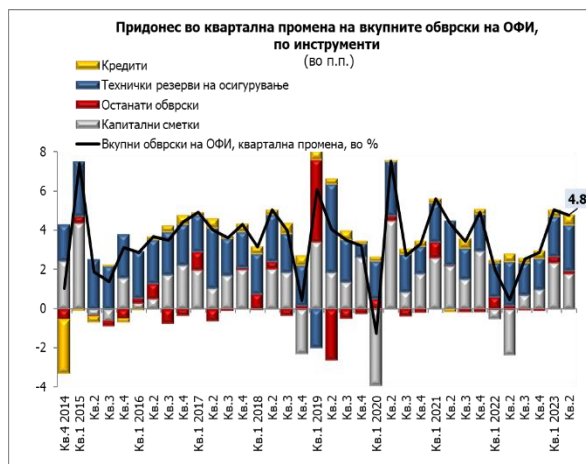
³ Должничките хартии од вредност (ДХВ) се однесуваат на хартиите од вредност различни од акции во согласност со меѓународната класификација на финансиските инструменти, како што е објавено во билансите и прегледите на останатите финансиски институции.

⁴ Техничките резерви на осигурување содржат: нето-капитал на домаќинствата во резерви од животна осигурување, нето-капитал на домаќинствата во пензиските фондови и претплатени премии и резерви наспроти книговодственото побарување (неживотно осигурување).

⁵ Капиталните сметки ги опфаќаат: сопственичките вложувања, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и посебната резерва и вредносните приспособувања.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Извор: НБРСМ.

Позначајни движења кај ОФИ, по видови институции

- Кварталната и годишната стапка на раст на **вкупните средства на пензиските фондови⁶ (задолжителни и доброволни)** во вториот квартал на годината, изнесува 4,7% и 16,9%, соодветно, што главно е одраз на повисоките вложувања во должнички од вредност, при дополнителен позитивен придонес и на вложувањата во сопственички хартии од вредност. **На страната на обврските**, кварталниот и годишниот раст се објаснуваат со зголемените технички резерви на осигурување и капитални сметки.

Извор: НБРСМ.

⁶ НБРСМ тековно ја известуваат сите пензиски фондови коишто се вклучени во регистарот на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС), од кои три задолжителни и четири доброволни пензиски фондови.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- **Вкупните средства на осигурителните друштва**⁷, на крајот на јуни, забележаа квартално зголемување од 4,6%, што во најголем дел е резултат на зголемените технички резерви на осигурување, останатите побарувања и вложувањата во должнички хартии од вредност, а во помал дел и на повисоките инвестирања во сопственички хартии од вредност. Годишниот раст од 8,3% пред сè произлегува од зголемените инвестирања во должнички хартии од вредност, а позитивен придонес имаа и вложувањата во сопственички хартии од вредност и останатите побарувања. **На страната на обврските**, кварталното и годишното зголемување во најголем дел се одраз на зголемените технички резерви на осигурување, при позитивно влијание и на капиталните сметки и останатите обврски.

Извор: НБРСМ.

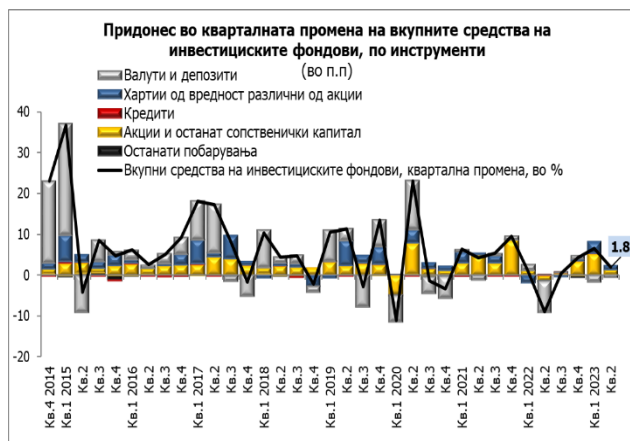
- Во вториот квартал на годината, **вкупните средства на инвестициските фондови**⁸ бележат квартален и годишен раст од 1,8% и 13,6%, соодветно, во најголем дел под влијание на зголемените инвестирања во сопственички и должнички хартии од вредност, во услови на пад на валутите и депозитите. **На страната на обврските**, кварталниот раст е предводен од зголемените капитални сметки, коишто во целост придонесуваат и за растот на годишно ниво.

⁷ НБРСМ тековно ја известуваат сите шеснаесет осигурителни друштва коишто се вклучени во регистарот на Агенцијата за супервизија на осигурувањето (АСО), од кои единаесет за неживотно осигурување и пет за животно осигурување.

⁸ Во регистарот на Комисијата за хартии од вредност (КХВ) во моментот се опфатени дваесет и два отворени инвестициски фонда и еден приватен инвестициски фонд, при што во податоците се опфатени дваесет и три инвестициски фонда.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Извор: НБРСМ.

- **Вкупните средства на финансиските друштва**^{9,10,11} остварија месечно и годишно зголемување од 6,3% и 29,5%, соодветно. Кредитите на овој потсектор како главен инструмент на страната на средствата, на крајот на јуни достигнаа 8.631 милион денари. Кредитната активност на финансиските друштва е зголемена за 5,9% на квартална основа и 22,6% на годишна основа. **На страната на обврските**, кварталниот и годишниот раст се должат на повисоките капитални сметки, останатите обврски и обврските врз основа на кредити.

Извор: НБРСМ.

- Во вториот квартал на 2023 година, кварталната и годишната стапка на раст на **вкупните средства на друштвата даватели на финансиски лизинг**¹² изнесуваат 10,4% и 28,0%, соодветно. Најголемиот дел од средствата на овој

⁹ Во податоците тековно се опфатени триесет и пет финансиски друштва.

¹⁰ Во четвртиот квартал на 2017 година во сериите податоци е вклучено ново финансиско друштво (штедилница којашто се пререгистрира во финансиско друштво), промена којашто има влијание врз годишните стапки на промена.

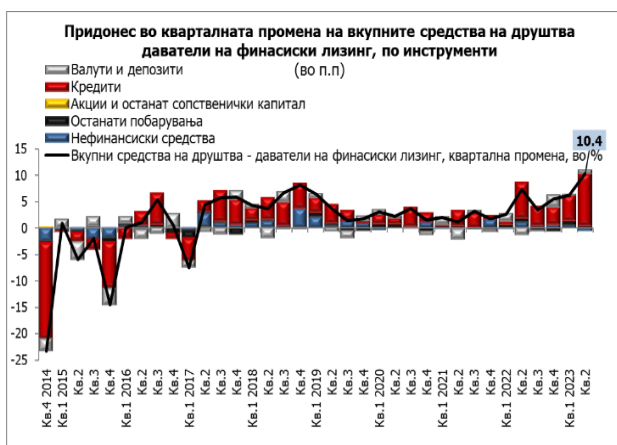
¹¹ Во податоците за првиот квартал на 2023 година се вклучени две нови финансиски друштва.

¹² Во податоците тековно се опфатени седум друштва даватели на финансиски лизинг.

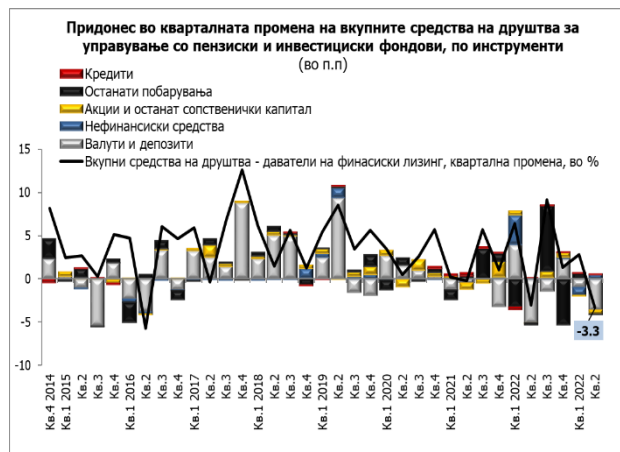
Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

потсектор се побарувањата врз основа на кредити, во износ од 7.327 милиони денари. Кредитирањето е зголемено за 13,2% споредено на квартално ниво, при годишен раст од 31,7%. **На страната на обврските**, кварталниот и годишниот раст пред сè се објаснуваат со зголемените обврски врз основа на кредити, а во помал дел и од останатите обврски.

Извор: НБРСМ.

- **Вкупните средства на друштвата за управување со пензиски и инвестициски фондови**, на крајот на јуни, бележат квартален пад од 3,3%, во најголем дел под влијание на намалените валути и депозити, а помал пад е остварен и кај вложувањата во сопственички хартии од вредност. Сепак, во однос на јуни минатата година, средствата на овој потсектор се зголемија за 9,9%, главно како резултат на зголемените вложувања во должнички хартии од вредност, а во помала мера и на останатите побарувања и сопственичките хартии од вредност, во услови на пад на валутите и депозитите. **На страната на обврските**, падот на квартална основа пред сè е одраз на намалените останати обврски, во услови на раст на капиталните сметки. Годишниот раст е предводен од повисоките капитални сметки, а позитивно влијание имаат и останатите обврски.

Извор: НБРСМ.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Ревизии на податоци

Податоците за движењата кај ОФИ во ова соопштение содржат ревизии на податоците за првиот квартал на 2023 година. Овие ревизии не предизвикаа значителни промени кај претходно објавените податоци и главно произлегуваат од подобриот опфат и квалитет на известувањата.

Придружни информации

Временски серии податоци: Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции

<http://nbrm.mk/ns-newsarticle-bilans-i-pregledi-na-finansiskite-institucii-kvartalni-podatoci.nspix>

Методолошки објаснувања:

http://nbrm.mk/content/statistika/Monetarna%20statistika/metodologija/Metodologija_monetarna_07_2018_mak.pdf

Информација за методолошки измени во монетарната статистика, статистиката на останатите финансиски институции и статистиката на каматните стапки:

http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija_za_promeni_vo_monetarnata_statistika_mk.pdf

Следни објавувања: Календар на објавување податоци

http://www.nbrm.mk/content/statistika/kalendar/Kalendar_na_objavuvanje_podatoci.pdf

Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции: 30 ноември 2023 година (референтен пресек заклучно со трет квартал на 2023 година).

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: contact.statistika@nbrm.mk или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 116 (или 112/ 110/ 108).